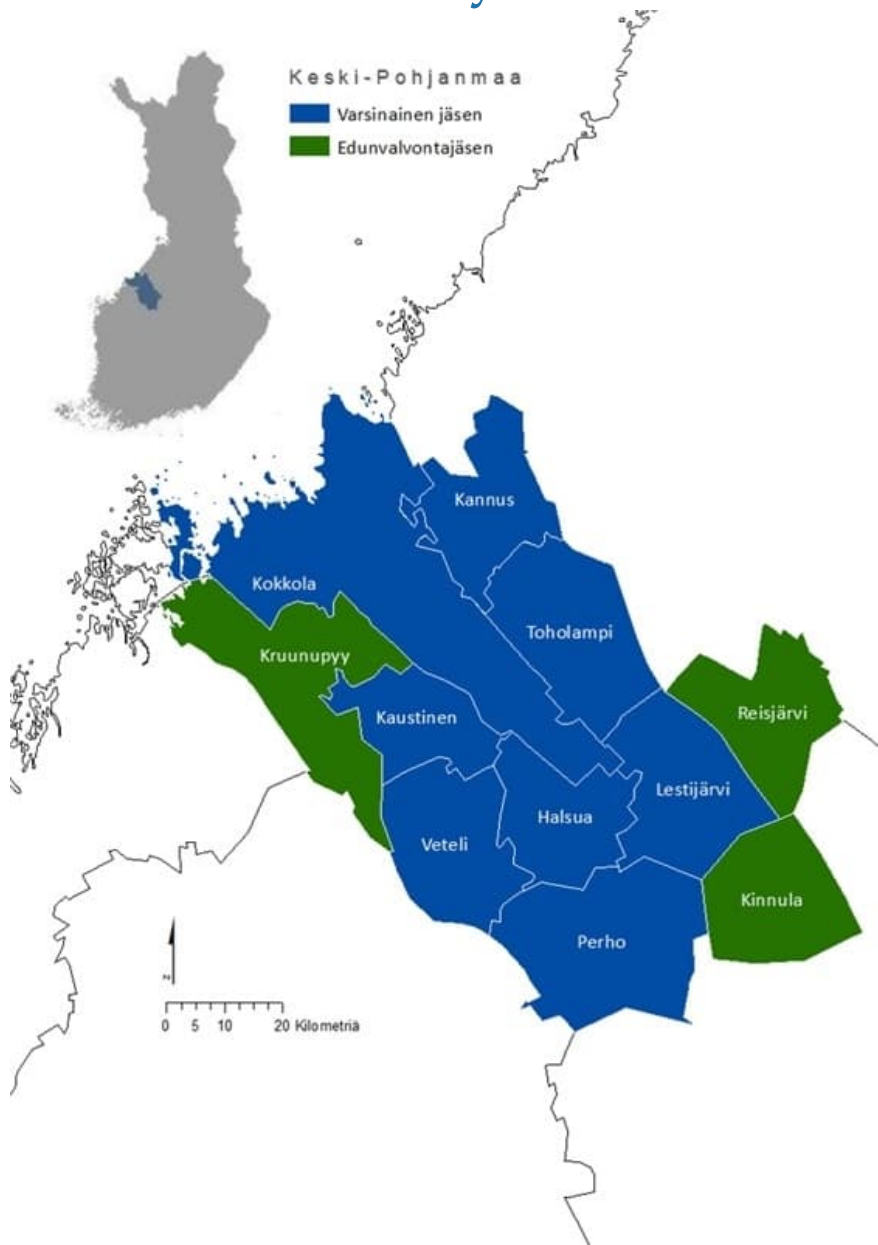

Keski-Pohjanmaan maakunnan edunvalvonta ja vaikuttaminen

Tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2027

"Hyvinvoinnin, tuottavuuden ja kasvun me-
nestyvä maakunta"

Hyväksytty maakuntahallituksessa
15.12.2025

KESKI-POHJANMAA – EDUNVALVONTATAVOITTEET 2026-2027 ”Hyvinvoinnin, tuottavuuden ja kasvun menestyvä maakunta”

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys perustuu kestävän kasvun ja tuottavuuden, hyvän työllisyyden, hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen.

Vuoden 2026 alussa voimaan astuvat Keski-Pohjanmaan maakuntastrategia 2050 ja maakuntaohjelma 2026–2029 linjaavat tärkeimmät maakunnalliset kehittämistoimet seuraavan neljän vuoden toimintakaudelle. Vuosi 2026 on maakuntavaltuuston 27.11.2025 hyväksymän Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2026-2029 ensimmäinen toimeenpanon vuosi.

Keski-Pohjanmaan maakunnan hyvinvointi ja kasvu perustuvat vahvaan yhteistyön perinteeseen maakunnassa sekä tiiviiseen yhteistyöhön naapurimaakuntien ja valtiotoimijoiden kanssa. Yhdessä tekemisen meininki, vahva yhteisöllisyys ja toisista huolehtiminen sekä vetovoimaisen työn, elinkeinojen ja toimintaympäristön kehittyminen alueella ohjaavat maakunnan elinvoiman kehittämistä. Keskipohjalainen identiteetti, rikas kulttuuriperinne ja runsas kulttuuri- ja taidetarjonta kokoavat ihmiset ja yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse.

Meneillään oleva energiamurros, suurinvestoinnit, maakunnassa toimivat pienet ja keskisuuret yritykset sekä koko maakunnan elinvoimainen alkutuotanto luovat vahvan perustan maakunnan elinvoimaisuuden vahvistumiselle vuoteen 2030 mennessä. Maakunnan uusia tunnistettuja ja elinvoimaa kasvattavia menestystekijöitä ovat puhtaan siirtymän ja energiamurroksen hankkeet, jotka kiihdyttävät maakunnan aluetaloutta ja luovat poikkeuksellisen kasvun mahdollisuudet koko maakuntaan.

Keski-Pohjanmaan liiton toiminnan suunnittelukaudella 2026-2028 maakunnan elinvoimaisuuden edistäminen on edunvalvonnan ja vaikuttamisen sekä aluesuunnittelun lisäksi yksi keskeisimpiä maakunnallisia tehtäviä. Vahvistuva maakunnallinen elinvoima tukee kuntia ja mahdollistaa niiden keskittymisen niille lainsäädännöllä määrätystä tehtävistä ja luo uusia mahdollisuuksia elinvoiman edistämiseen. Maakunnallisella elinvoimaprozessilla tuetaan kuntien elinvoimaisuuden kehittämistä, lisätään maakunnallista innovaatiokyvykkyyttä ja kasvua sekä mahdollistetaan kansainvälisyyden ja rajat ylittävän merellisen yhteistyön kehittyminen maakuntaa laajemmin. Maakuntaliiton ja kuntien välisestä työnjaosta elinvoiman kehittämiseksi on sovittu 17.12.2024 hyväksytyssä asiakirjassa ”Elinvoimatehtävien vastuunjako Keski-Pohjanmaalla”. Liitteessä 3 mainittuja kuntakohtaisia elinvoimaisuuden edistämisen toimenpiteitä toteutetaan maakuntaliiton ja kunnan yhteistyöllä.

Keski-Pohjanmaan maakunta on Suomen kilpailukyvyyn, kasvun ja työllisyyden näkökulmasta keskeinen toimija. Maakunnan uusia tunnistettuja ja elinvoimaa kasvattavia menestystekijöitä ovat puhtaan siirtymän, energiamurroksen, kaivannaisalan ja huoltovarmuuden hankkeet, jotka kiihdyttävät maakunnan aluetaloutta ja luovat poikkeuksellisen kasvun mahdollisuudet koko maakuntaan.

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys perustuu kestävän kasvun, hyvän työllisyyden, hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen. Vahva yhteistyön perinne maakunnassa sekä tiivis yhteistyö naapurimaakuntien ja valtiotoimijoiden kanssa tukevat maakunnan menestymistä.

Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2050 ja maakuntaohjelman 2026-2029 asettama maakunnan kehittämisen keskeinen missio ja tavoitetilä on *"Hyvinvoinnin, tuottavuuden ja kasvun menestyvä maakunta"*.

Maakunnan kasvu muodostuu kolmen kehittämispainotuksen kautta, jotka ovat hyvinvoiva asukas ja yhteisö, kestävä elinympäristö ja monipuoliset elinkeinot. Läpileikkaavina kehittämistavoitteina ovat saavutettavuus, tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminta ja osaaminen, kansainvälisyys sekä kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus, jotka ovat tavoitteiden toteuttamisen mahdollistajia jokaisessa kolmessa avaintekijässä. Keskipohjalainen identiteetti, rikas kulttuuriperinne ja runsas kulttuuri- ja taidetarjonta kokoavat ihmiset yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse.

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestyksen kasvattaminen, elinvoiman lisääminen ja suunniteltujen suurinvestointien jalkauttaminen maakuntaan ovat maakunnan liiton edunvalvonnan keskeisin tavoite. Vaikuttamisen ja edunvalvonnan kohteina ovat mm. päätöksentekijät, valtioneuvoston jäsenet, ministeriöt, valtion talousarvio, lainsäädäntö sekä valtionhallinnon eri ohjelmat ja suunnitelmat. EU:n edunvalvontaa toteutetaan itsenäisesti ja kohdennettuna liiton toimesta suoraan EU:n päätöksentekijöihin ja valmisteluorganisaatioihin sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen EU-toimiston toimesta ja avustamana. Erityisesti edunvalvonnalla ja vaikuttamisella pyritään vaikuttamaan maakunnan keskeisten hankkeiden toteutumisen edistämiseksi ja sijoittumiseksi maakuntaan. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa omalta osaltaan EU:ssa sekä hankkii rahoitusta hankkeisiin, jotka vahvistavat maakunnan osaamista ja vetovoimaa sekä parantavat liikkuvuutta maakunnasta ulospäin ja maakunnan sisällä.

Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen vaatii usein monivuotista ja laajaa yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa. Vaikuttamistyötä tehdään yhdessä maakunnan kuntien, yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten, valtionhallinnon edustajien ja vaalipiirin kansanedustajien kanssa.

Syksyllä 2025 toteutettiin kaikissa täysjäsen ja osajäsenkunnissa kuntakeskustelut. Kuntakeskusteluissa käsiteltiin kunkin keskeisiä elinvoima- ja kehittämistarpeita, kerättiin palautetta maakunnan liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen toteutuksesta sekä tunnistettiin yhdessä uusia tavoitteita maakunnan ja kuntien menestyksen edistämiseksi. Vuosien 2026–2027 edunvalvonnan tavoitteet ovat koottu laajassa yhteistyössä liiton ja kuntien välisten keskustelujen pohjalta. Edunvalvontatavoitteet vuosille 2026-2027 on hyväksytty maakuntahallituksessa xx.12.2025 (xx §).

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvonnan keskeiset tavoitteet 2026–2027 on esitetty **liitteessä 1**. Yksityiskohtaiset tavoitteet ja suoritettavat toimenpiteet ovat esitetty **liitteessä 2**. Liitteessä 3 on esitetty keskusteluissa esille tulleet kuntakohtaiset toiveet Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvontatyölle.

Laadittu Keski-Pohjanmaan maakunnan edunvalvonnan ja vaikuttamisen suunnitelma vuosille 2026-2027 antaa vankan pohjan ja selkeät tavoitteet maakunnan liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen toteuttamiselle.

Kokkolassa 15.12.2025

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja

Teppo Rekilä
Elinvoimajohtaja

LIITE 1

PÄÄTAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIIKKA JA VAIKUTTAMINEN EU-TASOLLA:

Päätavoite: EU:n koheesio politiikan, maatalouspolitiikan, metsäpolitiikan ja sisämarkkinapolitiikan sisältö ja toimeenpano tukevat Keski-Pohjanmaan alueen kehittymistä ja tarpeita

EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteena SEUT 174 artiklan mukaisesti on ta-
soittaa alueiden kehityseroja Euroopassa ja lisätä unionin talouden kasvua ja kil-
pailukykyä. Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman tavoitteet tukevat muun mu-
assa pk-yritysten kehittämistä, TKI-toiminnan vahvistamista sekä työllisyyteen,
osaamiseen ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin liittyvää kehittymistä. Harvan
asutuksen erityisrahoitus (NSPA) kohdennetaan vain Itä- ja Pohjois-Suomen
maakuntiin. Keski-Pohjanmaan liitto edistää osaltaan ohjelman täysimääräistä
toimeenpanoa välittävänä toimielimenä ohjelman tavoitteiden ja rahoitusta kos-
kevien säädösten mukaisesti.

Keski-Pohjanmaa liitto vaikuttaa siten, että koko maakunnan mahdollisuuksia,
maaseudun elinvoimaisuutta, huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta ediste-
tään sekä torjutaan alueiden eriarvoistumista Suomessa.

Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämistä ohjelmakaudella 2021–2027 tue-
taan kansallisen rahoituksen lisäksi kolmesta Euroopan unionin asetuksen varai-
sesta rahastosta, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan so-
siaalirahasto (ESR+) ja uutena rahastona oikeudenmukaisen siirtymän rahasto
(Just Transition Fund, JTF). Ohjelmaan toteutetaan muutos vuoden 2026 aikana,
jolloin rahoitusta kohdennetaan valtioneuvoston 9.10.2025 tekemän päätöksen
mukaisesti ReARM:n ohjelman mukaisesti kahteen uuteen turvallisuuden erityis-
tavoitteeseen sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseksi ja kaksikäyttötuotteiden
kehittämiseksi. Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteena on hyödyntää ReARM -ra-
hoitusta 300 M€ mahdollisimman korkealla intensiteetillä.

Keski-Pohjanmaan liitto tavoittelee suorien investointien syntyä maakunnan eri
alueille yhdessä kuntien kanssa ja tukee toimillaan niiden syntymistä, esimerkiksi
suunnittelutyöllä, kaavoitusta edistämällä, kehittämisrahoituksella, tunnistamalla
mahdollisia EU:n suorarahoitumahdollisuuksia sekä alueellisella kumppanuus-
menettelyllä.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää aktiivisesti pääministeri Petteri Orpon hallituksen
Pohjoisen ohjelman toimeenpanoa siinä yhteisesti sovittujen toimenpiteitä edis-
täten. Myös Länsi-Suomen yhteistyö on monessa mielessä tärkeää Keski-Poh-
janmaan elinvoimaisuuden ja kasvun edistämiseksi. Keski-Pohjanmaan liitto
osallistuu länsirannikon määrätietoiseen kehittämiseen, osana Etelä-Pohjan-
maan ja Pohjanmaan yhteistyötä sekä osana Merenkurkun neuvoston rajat yliti-
tävää yhteistyötä.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa EU:n monivuotisen rahoituskehysten (2028-
2034) ja kansallisen alue- ja rakennepolitiikan sisältöihin siten, että Itä- ja Poh-
jois-Suomen maakuntien aluekehitysrahoituksen taso, harvaan asuttujen

alueiden erityisrahoitus (NSPA) sekä Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema ja tukien pysyvyys myös tulevalla ohjelmakaudella 2028-3034 turvataan.

Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu aktiivisena toimijana tulevan EU:n koheesiopoliittikan ohjelmakauden 2028-2034 valmisteluun. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa siten, että rahoituksen taso pysyy mahdollisimman lähellä Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 tasoa. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa yhdessä koheesio-ohjelman valmisteluun.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee EU:n tavoitetta strategisten teknologioiden edistämiseksi EU:ssa, kuitenkin siten, että ohjelman rahoitusta ei irroteta hyväksytystä maakuntien koheesiorahoitussuunnitelmasta. Kansallisessa jaossa on noudatettava EU:n rahoitusmekanismien allokatiokriteereitä, kuten harvan asutuksen yleiskriteeristöä ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston erityisperusteita.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää kansallisen oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) toimeenpanoa maakunnassa ja hyödyntää JTF-rahoituksen saannon täysimääräisesti maakunnan kehittämiseksi, turpeesta luopumisen elinkeinoille aiheuttamien toiminnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi sekä vihreän siirtymän toimeenpanon tukemiseksi.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maatalouden yrittäjätukien ja maaseudun kehittämishankkeiden ylläpitämistä ja kohdentamista alueille vähintään nykyisellä tasolla. EU:n maatalouden rahoituksella on merkittävä rooli maakunnan kehittämisessä ja kasvun saavuttamisessa. Myönteiselle kehitykselle on tärkeä luoda jatkossakin mahdollisimman hyvät edellytykset.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa osaltaan metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten ja metsiä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi maakunnan etujen mukaisesti sekä tuottaa metsiin liittyviä tietoja maakunnan kehittämistarpeisiin yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen metsäryhmän sekä Suomen metsäkeskuksen kanssa.

Keski-Pohjanmaan liitto vahvistaa yhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien yhteiseen IP-toimistoon ja hyödyntää IP-toimiston osaamista ja verkostoja EU:n kohdistuvassa vaikuttamisessa maakunnan tavoitteiden edistämiseksi.

2. OSAAMINEN

Päätavoite: Edistetään osaavan työvoiman saatavuutta ja poistetaan työvoiman saatavuutta estäviä pullonkauloja sekä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa Keski-Pohjanmaalla.

Keski-Pohjanmaan työllisyysaste on ollut jo useita vuosia globaaleista ja kansallisista talouden häiriöistä huolimatta hyvällä tai tyydyttävällä tasolla. Vuoden 2023 loppupuolella maakunnan työllisyysaste kääntyi kuitenkin selkeään laskuun. Alueellinen työvoimareservi, jota voidaan hyödyntää työvoimapolun lievittämisessä, on maakunnassa erittäin pieni (alle 2 %). Maakunnan kasvun tavoittelu edellyttää työvoiman määrän kasvattamista maakunnasta, muualta kotimaasta ja ulkomailta. Osaavan työvoiman saatavuustarve vaihtelee suuresti toimialoittain ja ammattiryhmittäin ajankohdan mukaan. Osaajapula on viime vuodesta edelleen

kasvanut ja Keski-Pohjanmaan yritykset kärsivät pulasta enemmän kuin yritykset keskimäärin muualla Suomessa. Keski-Pohjanmaan liiton keskeisenä strategisena tavoitteena on lisätä työvoimareserviä ja vahvistaa osaavan työvoiman määrää 8 000 uudella osaajalla vuoteen 2035 mennessä. Osaavan työvoiman saatavuus vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisena tulevaisuuden Keski-Pohjanmaa näyttäytyy.

Keski-Pohjanmaan yritysten tämänhetkissä työvoimatarpeissa korostuu tarve varmistaa ammatillisen koulutuksen suorittaneiden osaajien saatavuus väestön ja työvoiman ikääntyessä sekä uusien osaamisalueiden, kuten vihreä- ja digisiirtymä sekä energiamurroksen hallinta. Maakunnan yritykset kaipaavat tällä hetkellä etenkin ammatti- ja ammattikorkeakoulutettuja työntekijöitä. Maakunnan kasvu ei tulevaisuudessa kuitenkaan voi perustua pelkästään ammatilliseen osaamiseen. Jatkossa korkeakoulutustason osaamisen merkitys tulee väistämättä korostumaan Suomen kaltaisessa kehittyneessä yhteiskunnassa ja uusien investointien ja kehittämistarpeiden vahvistuessa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen näkökulmasta maakunnassa on turvattava sekä ammatti- että korkeakoulutetun osaavan työvoiman saatavuus. Alueella toteutettavan koulutuksen osuvuuden tehostamiseksi työvoiman kysyntää ja tarjontaa koskevaa ennakointia on kehitettävä.

Keski-Pohjanmaan keskeisiä työvoiman kysyntää edistäviä ja tarjonnan kohtaantoa parantavia edunvalvonnan ja vaikuttamisen kohteita 2026–2027 ovat:

- Osaavan työvoiman saamiseksi kehitetään vuoropuhelussa alueen työnantajien ja keskeisten sidosryhmien kanssa ennakointiprosessia, jotta kyetään ottamaan huomioon elinkeinoelämän ja julkisen hallinnon osaavan työvoiman määrällisiä ja laadullisia tarpeita.
- Ammatillinen koulutus ja korkeakoulutus turvataan maakunnassa, ja niitä kehitetään edelleen, jotta mahdollistetaan osaavan työvoiman saaminen Keski-Pohjanmaan elinkeinoelämän käyttöön.
- Vihreän siirtymän ja digitalisaation osaamista vahvistetaan jatkokouluttamalla nykyistä työvoimaa sekä luomalla uusia koulutusväyliä vihreän ja digisiirtymän tarpeisiin.
- Erityisesti alueella olevien ja tulevien maahanmuuttajien, kansainvälisten opiskelijoiden, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoja lisätään työelämäosaamisen kehittymisen ja suomen kielen osaamisen edistämiseksi.
- Yrittäjyyskasvatuksen edistäminen maakunnassa palvelee omalta osaltaan osaavan työvoiman saamista.
- Maakunnan tunnettavuuden lisääminen mahdollisuutena harjoittaa monialaisia elinkeinoja ja työllistyä alueella oleviin ja syntyviin yrityksiin.
- Digitaalisen osaamisen hyödyntämistä edistetään koulutuksissa.
- Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian mukainen koulutus.

Keskeisiä edunvalvonnan ja vaikuttamisen toimenpiteitä ovat maakunnassa olevien työllisyys- ja elinkeinomahdollisuuksista tiedottaminen kotimaisille ja ulkomaisille työnhakijoille ja yrityksille. Samoin tulee vaikuttaa työperäiseen maahanmuuttoon ja tulijoiden yhteiskuntaan sopeutumiseen liittyvien asenteellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten esteiden poistamiseksi. Ennakoinnin edellyttämiä rakenteita ja prosessia tulee kehittää siten, että maakunnassa kyetään valmistautumaan nykyistä paremmin osaamisen kehittämisen tulevaisuuden haasteisiin. Alueen koulutusjärjestelmän joustavuutta ja reagoitokykyä nopeastikin syntyviin koulutuksellisiin tarpeisiin tulee kehittää siten, että oppilaitoksilla on kyky nopeastikin reagoida koulutustarpeisiin.

Tavoitteena on kehittää maakunnan osaamisen muutoskyvykkyyttä ja vetovoimaa yhteiskunnallisten murrosten oloissa. Väestön ikääntyessä sekä maakunnan yksityinen että julkinen sektori tarvitsevat uutta osaavaa työvoimaa. Mikro- ja pk-yritysten kasvuedellytyksiä tukemalla kyetään lisäämään myös työvoiman kysyntää. Keskeisenä tavoitteena on kasvuhalukkaiden ja TKI-toimintaa hyödyntävien yritysten määrän lisääminen. Tällaisten pyrkimysten kautta myös maakunnan väestön ja työvoiman koulutustasoa saadaan kohotettua.

3. SAAVUTETTAVUUS

***Päätavoite:** Keski-Pohjanmaan alueellinen liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita. Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan ja alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.*

Keski-Pohjanmaan elinvoimaisuus ja kasvu edellyttävät toimivien logististen yhteyksien kehittämistä. Hyvällä saavutettavuudella voidaan parantaa maakunnan kilpailuetua. Vuosina 2026–2027 edunvalvonnan ja vaikuttamisen keskeinen painopiste on jatkaa valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden välistä tiivistä yhteistyötä joulukuussa 2025 hyväksytyyn alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanemiseksi, alueellisen liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja maakunnallisten kärkihankkeiden edistämiseksi. Kehittämisen tavoitteet ovat tarkennettu vuosina 2024-2025 uudistetussa Keski-Pohjanmaan alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Uudistetussa alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnallisen Liikenne-12 suunnitelman tavoitteet. Suunnitelmassa korostuvat huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden edistämisen tarpeet sekä pohjoismaisen yhteistyön lisääminen saavutettavuuden ja huoltovarmuuden kehittämiseksi. Euroopan Unionin liikenteen saavutettavuutta tukee Keski-Pohjanmaan TEN-T-ydinverkon valta-tenien liitettävyyden ja Kokkolan sataman integroiminen osaksi eurooppalaista satamien ydinverkkoa. Keski-Pohjanmaan liitto on aktiivisesti mukana ylimaakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja yhteistyössä esimerkiksi raskaan liikenteen logistiikan ja raideliikenteen kehitystrendien tukevaisuuskuvan muodostamisessa.

Pääradan palvelutason parantaminen on raideliikenteen keskeinen kehittämiskohde. Keskeisenä edunvalvonnan tavoitteena on Seinäjoki–Kokkola–Oulu rataosuuden kehittämisen tukeminen ja edistäminen yhtenä keskeisimpänä kansallisena pohjoisen ja etelän yhdistävänä henkilö- ja tavaraliikenteen väylänä sekä lähijunaliikenteen käytävänä. Kokkolan rautatieaseman – Kosilan alueen kehittäminen parantaa ratapihan turvallisuutta ja matkaketjujen toimivuutta.

Lähijunaliikenteen edistäminen Yliveska-Kokkola-Seinäjoki raideliikennekäytävässä siirtynee 2030-luvulle kuntien taloudellisen epävarmuuden vuoksi. Lähijunaliikenteen potentiaali raideliikennekäytävässä voidaan ottaa käyttöön tulevaisuudessa, mikäli suurinvestoinnit toteutuvat, asemaseutujen yhdyskuntarakenne tiivistyy ja pendelöintimäärät kasvavat pitkällä aikavälillä. Keski-Pohjanmaan kilpailukyyn kehittämiseksi on olennaista raidehaarojen kehittäminen ja teollisten raideyhteyksien välityskyvyn kehittäminen pääradalla ja itäsuuntaisilla raideyhteyksillä.

Maantieliikenteen kehittämisen suurimpana haasteena on vaikuttaa rahoituksen turvaamiseksi niin kunnossapitoon kuin parannustoimenpiteisiin. Rahoituksen saamisen edellytyksenä on ajan tasalla olevat tiestön käytön parantamista ja väyläinvestointeja koskevat suunnitelmat. Parantamissuunnitelmien valmistelu edellyttää aktiivista yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Edunvalvonnan valmistelussa hyödynnetään yhteistyötä Vaasan vaalipiirin kansanedustajien ja eri alueiden kanssa, jotta maakunnan tiestön parantamisen ja investointien toimeenpanon suunnitelmavalmiutta voidaan lisätä.

Keski-Pohjanmaan maanteiden kärkihankkeet vuosina 2026–2027 ovat Kokkolassa valtakunnalliseen runkotiestöön kuuluvan vt8 / vt13 / vt28 ensimmäisen ja toisen vaiheen parantamistoimenpiteet, Etelä- ja Pohjois-Suomen välisen kansallisen huoltovarmuuden kannalta tärkeän liikennekäytävän kantatie 86/63 luokituksen nosto valtatieksi, Ina-Kaustinen kunnostuksen toteutus sekä Kaustinen-Toholampi välisen yhteyden parantamisen suunnittelu. Keski-Pohjanmaan liitto tekee yhteistyötä kuntien, ELY-keskusten ja valtion viranomaisten kanssa, jotta ylimaakunnalliset liikenneyhteydet naapurimaakuntiin tunnistetaan tärkeinä raaka-aine ja jalostettujen tuotteiden kuljetusten kehittämiskohteina sekä niiden perustienkunnossapitoon lisätään rahoitusta. Maakunnan puhdasta siirtymää edistää kehittyvät liikenteenkäytävät esimerkiksi valtatiellä 13.

Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteena on myös kehittää ja laajentaa turvallista kevyen liikenteen verkostoa ns. KÄPY-reittejä (kävely ja pyöräily) kattamaan koko maakunta sekä mahdollistamaan niiden jatkumon myös naapurimaakuntiin. Kävelyn ja pyöräilyn kärkihankkeita ovat Kokkola-Kruunupyö-Edsevö, Veteli-Kaustinen, Kannus-Kokkola sekä Perhon Oksakoski-Möttönen. Kevyenliikenteen väylien ja kävely- ja pyörätiereittien kehittäminen ja rahoituksen turvaaminen edistävät liikenneturvallisuutta, maaseudun elinvoimaisuutta sekä voi lisätä asukkaiden pito- ja vetovoimaa tekemällä ympäristöstä viihtyisemmän.

Lentoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen turvaamiseksi. Ostopalveluna toteutettava lentoliikenne jatkuu vuoden 2028 alkupuolelle saakka, jonka jälkeen edunvalvonnan tavoitteena on turvata lentoliikenteen jatkuvuus markkinaehtoisesti. Samalla vaikutetaan voimakkaasti Kokkola-Pietarsaaren lentoliikenteen sähköistymisen edistymiseksi ja pilottihankkeena toteutettavan sähkölentoliikennehankkeen avautumiseksi Ruotsiin sekä kotimaan verkoston luomiseksi. Keski-Pohjanmaan liiton on tärkeää edistää sähköisen ja vetylentoliikenteen toimintaedellytyksiä, puhtaan lentoliikenteen toimintaklusteria, ja suurteholatausinfra perustamista Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalle. Keski-Pohjanmaan kasvaville elinkeinoaloille kuten veneteollisuudelle, kaivosteollisuudelle, kaupankeskittymille, suurteollisuudelle ja kemianteollisuudelle aktiivinen lentoreittien kehittäminen ja monipuolinen lentoreittitarjonta on tärkeä menestystekijä.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee vahvasti Kokkolan sataman nousemiseksi TEN-T-ydinverkon satamaksi. Keski-Pohjanmaan liitto edistää meriliikenteen puhtaan siirtymän kehitystä ja sataman puhteiden käyttövoimien jakeluverkoston suunnitteluvaiheita. Meriliikenteen kehittyviä puhtaita käyttövoimia ovat vetypolttoaineet ja nesteytetty maakaasu (LNG), jonka käyttöönoton nopeuttaminen on tärkeä edunajamisen konkreettinen toimenpide.

Keski-Pohjanmaan maakunta on ollut edelläkävijä korkeatasoisten tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. Julkisomisteiset yhteydet ovat rajatusti saatavilla joka kunnassa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteena on nopean ja luotettavan 100/300 Mbit:n

laajakaistayhteyden tarjoaminen kaikille maakunnan asukkaille, elinkeinon harjoittajille, yrityksille ja julkiselle hallinnolle. Julkisen rahoituksen kohdentumista alueille ja kuntiin, joissa laajakaistaverkkoon nykytilankartoituksen perusteella puutteellinen, tulee edistää. Vaikuttamisen keskiössä on myös valtion tukipolitiikkaan vaikuttaminen kuntien omavastuuosuuksien alentamiseksi laajakaistainvestointien edistämiseksi sekä yhteyksien nopeuttamiseksi ja palveluntarjonnan laajentamiseksi.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää yhteistyössä Kaustisen seutukunnan kanssa maaseutumaiden alueiden digitaalisen 6G-verkon testausympäristön muodostumista Kaustisen seutukuntaan.

ELINKEINOT

Päätavoite: *Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja elinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.*

Keski-Pohjanmaan maakunnan kilpailukyky muodostuu yritysten menestyksen, vahvan työllisyyden ja kehittyvän sekä uudistuvan aluetalouden ja vahvan kansainvälistymisen kautta. Elinkeinoelämän kehittymiseen ja kasvuun linkittyvät myös osaamiseen ja saavutettavuuteen liittyvät kokonaisuudet. Veto- ja pitovoima sekä hyvinvointi ovat olennaisia kilpailukykyä luovia ja sitä vahvistavia tekijöitä.

Keski-Pohjanmaan aluetalouden kärkenä on vientivetoinen jalostava teollisuus, jonka ytimen muodostaa kemikaalien ja metallien valmistus. Maakunnan suurteollisuutta kehitetään akkuekosysteemin, uusiutuvan energian, kriittisten mineraalien hyödyntämisen sekä biotalouden ja kiertotalouden suuntiin. Maakunnassa on käynnissä lukuisia luonnonvarojen hyödyntämiseen suuntautuvia suurhankkeita, kuten litiumkaivos- ja litiumjalostushankkeet, vetytalouden kehittäminen, vähähiilisen koboltin valmistamisen laajennushanke, laajat tuulivoimapuistohankkeet, sekä hanke vähähiilisen alumiinin tuottamiseksi tulevalle Kruunuportin teollisuusalueella. Keski-Pohjanmaan suurteollisuutta ja suurhankkeita täydentää monipuolinen ja määrällisesti merkittävä pk-yrityssektori. Maakunnassa selvityksessä oleva titaanesiintymä tarjoaa mahdollisuuden raaka-aineiden ja jalostettujen tuotteiden tuottamiseen mm. puolustusteollisuudelle ja lääketieteelliseen käyttöön.

Kokkolan suurteollisuusalueen (KIP) kehittyminen vahvistaa koko maakuntaa. KIP ry:llä on keskeinen rooli teollisuusalueen toimintojen kehittämisessä sekä teollisuusalueen näkyvyyden ja alueen vaikuttamismahdollisuuksien lisäämisessä. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu erityisesti litiumin ja koboltin jatkojalostamisen turvaamiseen sekä biotalouteen ja kiertotalouteen liittyvien hankkeiden edistämiseen ja myönteiseen vaikuttamiseen siltä osin, kuin hankkeista vastuussa olevien tahojen kanssa sovitaan. Tavoitteena on vahvistaa myös KIP:n alueen näkyvyyttä ja lisätä alueen vaikuttamismahdollisuuksia tarkoituksenmukaisella tavalla eurooppalaisen kemian teollisuuden yhteistyöverkostoissa sekä edistää osaltaan akku- ja kaivosklusterin kehittymistä maakunnan vahvistuvaksi elinkeinotoiminnaksi ja työllistäjäksi. Lisäksi tavoitteena on vaikuttaa uuden teollisuusalueen rakentamiseen, sekä investointien sijoittumiseen Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien rajalle siltä osin, kun tehtävät edellyttävät Keski-Pohjanmaan liiton lakisääteisten tehtävien mukaista toimintaa.

Maaseutuelinkeinojen kehittämisen tavoitteena on edistää alkutuotannon ja maaseudun yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä vahvistaa ja monipuolistaa yrityskantaa. Tavoitteena on hyödyntää ja edelleen kehittää alueen erityispiirteitä ja vahvuuksia sekä ottaa maakunnan kehittämisessä huomioon luonnon monimuotoisuuteen, ympäristönsuojeluun sekä ilmastonsuojelun liittyvät kansalliset ja eurooppalaiset tavoitteet.

Keski-Pohjanmaalla on hyvät mahdollisuudet olla ensimmäinen hiilineutraali maakunta. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi päivitetään 06/2025 mennessä Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta, joka luo mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Vuosien 2026–2027 edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoite on edistää yhdessä päätettyjen ilmastotoimenpiteiden toteuttamista maakunnassa tarkoituksenmukaisella tavalla ja julkista rahoitusta hyödyntäen. Edunvalvonnalla ja aktiivisella vaikuttamisella saatetaan valtiollisen päätöksenteon tietoon maakunnan ilmastomuutoksen tilannekuva, yhdessä päätetyt tarkoituksenmukaiset toimenpiteet ja toimenpiteiden edellyttämä taloudellinen tuen tarve. Kuntien ilmastomyönteisyyden kehittämistä ja toimenpiteiden toteutumista tuetaan.

Energiamurroksen edistämällä toimeenpannaan puhdasta energiasiirtymää, eli siirtymää fossiilisten polttoaineiden käytöstä uusiutuvien energialähteiden käyttöön. Fossiilisia polttoaineita pyritään korvaamaan tehostamalla muun muassa aurinkoenergian, tuulivoiman, geotermisen energian, vesivoiman ja biopolttoaineiden avulla. Energiamurros ja ilmastotavoitteet pystytään saavuttamaan jalkauttamalla uusia, päästöjä vähentäviä energiantuotannon teknologioita. Energiamurroksessa pyritään myös lisäämään energiatehokkuutta sekä vähentämään hukkaenergiaa.

Energiahuollon murros mahdollistaa Keski-Pohjanmaan maakunnan edistymisen hiilinegatiiviseksi vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena on, että vuonna 2040 maakunta on saavuttanut energiaomavaraisuuden ja maakunnassa tuotetaan energiaa myös muualle Suomeen. Energiantuotannon yksi keskeisistä lähteistä on tuulivoima, jota raskaan liikenteen tarvitsema biokaasun ja energianintensiivisen teollisuuden tarvitsema vedyn tuotanto täydentää. Vetytalousinvestointien myötä uusiutuvasti tuotettua vetyä hyödynnetään maakunnan teollisuuden ja raskaan liikenteen energialähteenä. Vetytalouden avulla vahvistetaan maakunnan hiiliposiitivisuutta sekä vähennetään päästöjä.

Alkutuotannon osalta turkistalouden kohtaamat koronapandemian ja viimeisimpänä lintuinfluenssan aiheuttamat taloudelliset haittavaikutukset ovat turkistuottajien lisäksi kohdistuneet kuntiin työpaikkamenetysten ja kunnallisverotulojen laskun muodossa. Vuoden 2026 edunvalvonnassa kiinnitetään huomiota turkistuottajien jatkamisen toimintaedellytysten turvaamiseen, uudelleen aloittavien turkistuottajien tukemiseen ja vaikutetaan kansallisesti vahvasti elinkeinon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Keski-Pohjanmaan matkailun edistäminen on keskeinen maakunnallisesti ja seutukunnallisesti edistettävä elinkeino. Keski-Pohjanmaan liitto edistää vastuullista ja kestävä matkailua maakunnassa ja seutukunnissa, ja tukee matkailukohteiden saavutettavuuden ja tunnettavuuden kehittämistä. Perhojen ennallistaminen on uusi maakunnallinen kehittämiskohde, joka palvelee maakunnan kehittyvää luonto- ja kalastusmatkailua. Maakunnan matkailun edistäminen aikaisempaa vahvemmaksi elinkeinotoiminnaksi edellyttää matkailualalta vahvaa yhteistyötä, potentiaaliseen matkailijayleisöön kohdennettua viestintää ja brändityötä, jota tulee tukea. Keski-Pohjanmaan liitto edistää matkailun kehittämistä maakunnalliseksi elinkeinoksi toteuttamalla laadittua matkailustrategiaa ja sen perusteella laadittua toimenpideohjelmia. Metsäpeuranmaan neuvottelukunnan toiminnan edistäminen

sekä Lesti- ja Perhojen luontomatkailuedellytysten kehittäminen ovat osa Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvontaa ja vaikuttamista.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee kuntien työtä Keski-Pohjanmaan rikkaan ja elävän kulttuuriperinnön vahvistumiseksi kunnissa sekä tukee paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymistä esimerkiksi luovilla aloilla. Keski-Pohjanmaan liitto tukee myös pyrkimyksiä hyödyntää Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle pääsystä aiheutunutta nostetta Keski-Pohjanmaan maakunnan identiteetin, yhteisöllisyyden ja elinkeinojen kehittämiseksi.

Uusien innovaatioiden tuottaminen on edellytys uuden liiketoiminnan syntyiselle ja yritysten kilpailukyvyille. Keski-Pohjanmaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristön keskiössä on Kokkolan kampusalue ja siellä toimivat yliopistokeskus taustayliopistoinen, ammattikorkeakoulu, sektoritutkimuslaitokset sekä maakunnan koulutusyhtymä. Tärkeässä roolissa on yhteistyö alueen suurteollisuuden ja muiden yritysten kanssa. Maakunnassa tulee jatkaa tutkimusympäristöjen ja tutkimusinfrastruktuurien määrätietoista kehittämistä yhteistyössä TKI-toimijoiden ja yritysten kesken.

4. LAINSÄÄDÄNTÖ

***Päätavoite:** Lainsäädäntö on maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja tukee kuntien, asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.*

Keski-Pohjanmaan liitto edistää jäsenkuntien elinvoimaisuutta, taloudenpitoa, hallintoa ja yhteistyötä osallistumalla vahvasti eri lainsäädäntöhankkeiden sisällön ja vaikuttavuuden kehittämiseen maakuntaa ja kuntien elinvoimaisuutta parhaiten edistävällä tavalla. Kuntien kannalta keskeisiä lainsäädäntöhankkeita ovat kuntien elinvoimaa edistävän lainsäädännön uudistaminen ja parantaminen, kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistaminen sekä kuntien verotusrasituksen oikeudenmukaisuudesta huolehtiminen ja haitallisten vaikutusten vähentäminen.

Valtioneuvosto edistää pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita. Ministeriöt toteuttavat hallitusohjelmaa, valmistelevat lakeja ja muita säädöksiä sekä vievät eteenpäin uudistuksia erilaisissa hankkeissa, työryhmissä ja toimielimissä. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa päätöksentekijöihin ja eri valmistelutahoihin aktiivisella ja ennakoivalla vaikuttamistoiminnalla.

Keski-Pohjanmaan liiton lähtökohtana lainsäätäjälle annettavissa lausunnoissa on jäsenkuntien hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden tukeminen sekä kuntiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventäminen, vastuiden selkeyttäminen ja kuntien taloudellisen kantokyvyn ylläpitäminen.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maankäyttöön ja energiamurrokseen liittyvien luvitusprosessien nopeuttamistavoitteita. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa myös kuntien peruspalvelujen valtionapujärjestelmien uudistamisen edistymiseen Keski-Pohjanmaan kuntia palvelevalla tavalla. Valtionosuusrahoitus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa kaivosalan kehittymiseksi ekologisesti kestäväksi ja luonnon monimuotoisuuden huomioivaksi toiminnaksi. Myös tuulivoimapuistohankkeita koskevan säätelyn joustavuuden lisääminen sekä ympäristölupaprosessien nopeuttamisen edistäminen korostuvat ympäristö- ja luonnonsuojelutavoitteista tinkimättä. Luonnon monimuotoisuutta tukevien EU- ja kansallisten lainsäädäntöhankkeiden sisältöön vaikuttaminen tulee korostumaan edelleen.

LIITE 2

YKSILÖIDYT TAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIIKKA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
<p>Päätavoite</p>	<p>EU:n koheesipolitiikan ja maatalouspolitiikan toteutus tukee Keski-Pohjanmaan alueen tarpeita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tuotetaan maakunnallista ennakointitietoa ja vaikutetaan aluepolitiikan suuntaan Keski-Pohjanmaan etujen turvaamiseksi aluekehityksessä - tuotetaan oikeaa ja ajankohtaista tietoa vastuuministereiden ja ministeriöiden valmistelijoiden, Vaasan vaalipiirin kansanedustajien käyttöön ja päätöksentekoon sekä Suomen MEP:ien kautta EU:n parlamentin päätöksentekoon - vaikutetaan metsiä koskevan kansallisen ja EU-lainsäädännön kehittämiseen - vaikutetaan EU:n metsäpolitiikkaan ERIAFF-verkoston kautta - vaikutetaan vastuuministereiden ja ministeriöiden (erityisesti TEM ja MMM) kautta EU:n komission päätöksentekoon - vaikutetaan valtion keskusvirastojen, kuten esimerkiksi Väylä-virasto, Traficom jne yhteistyön ja lausunnonmenettelyn kautta kansalliseen ja EU:n päätöksentekoon - vaikutetaan maakuntajohtajaverkoston kautta maakuntien liittojen asemaan koheesipolitiikassa, painopiste IP-alueen maakuntajohtajat - vaikutetaan harvaan asuttujen alueiden ja syrjäisten seutujen (NSPA) kehittämistavoitteiden edistymiseksi IP-alueen ohjelmayhteistyön toimeenpanon kautta - hyödynnetään Interreg Aurora, NPA ja Baltic Sea Region -ohjelmia siten, että ohjelmat tuottavat hyötyä Keski-Pohjanmaan maakunnan hanketoimijoille - toimitaan aktiivisesti Baltic Sea Commission alaisissa työryhmissä Keski-Pohjanmaan tavoitteiden mukaisesti - toimitaan aktiivisesti Merenkurkun neuvosto EAYY:ssä maakunnallisten tavoitteiden edistämiseksi rajat ylittävässä edunvalvonnassa - osallistutaan ja edistetään pohjoismaista NSPA-verkoston työtä - osallistutaan OECD TSI-kaivoshankkeen toimintaan ja mahdollisiin jatkohankkeisiin

2. OSAAMINEN	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätaavoite	Keskipohjalaisten yritysten, elinkeinoelämän, julkisen hallinnon ja muiden organisaatioiden tarvitseman osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään työmarkkinoiden toimivuutta maakunnassa - tuetaan Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen palveluiden kehittämistä ja toimeenpanoa maakunnassa, keskeisenä rahoitusinstrumenttina ESR+-rahasto - edistetään 06/2026 päivitettävän osaamisstrategian toimeenpanosuunnitelman kehittämiskohteiden toteutumista; päivitetään osaamisstrategia vuonna 2026 vastaamaan paremmin muuttuvia osaamistarpeita - edistetään osaavan työvoiman saatavuutta maakunnan kunnissa sekä Reisjärven, Kinnulan ja Kruunupyyn kunnissa. - Jatketaan vahvaa yhteistyötä OKM:n, maakuntarajat ylittävien toimijoiden sekä yhteistyöyliopistojen ja oppilaitosten kanssa työvoimareservin lisäämiseksi sekä koulutusmahdollisuuksien parantamiseksi maakunnassa. - vahvistetaan oppilaitosyhteistyötä maakuntarajat ylittäen talousalueella ja vahvistetaan yhteistyötä kuntayhtymä OPTIMA:an - jatketaan maakunnallisen osaavaa työvoimaa Keski-Pohjanmaalle neuvottelukunnan työn johtamista keskittyen jäsenkuntien ja elinkeinon tulevaisuuden työvoiman osaamistarpeiden tunnistamiseen ja toimeenpanosuunnitelman seurantaan. - kehitetään maakunnallista yritysten ja koulutuslaitosten ennakointiyhteistyötä (www.kpedu.fi/tyoelamalle/yhteista_osaamisen_ennakointia) - vahvistetaan keinoja ja yhteistyötä digitaalisen kohdentamiseksi kuntien asukkaisiin
Alueen tarpeita vastaava koulutus	Kuntien erilaisia tarpeita vastaavan koulutuksen järjestäminen maakunnallisesti ja alueittain.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan toisen asteen koulutuksen vahvistumiseksi kunnissa ja tuetaan maakunnallisiin tarpeisiin perustuvan ammatillisen koulutuksen järjestämistä KPEDU:ssa - vaikutetaan KPEDUn koulutuksen oppilaispaikkojen ja koulutuksen resurssien säilymiseksi, erityisesti luonnonvara-alan koulutuksen osalta - vaikutetaan oppilaitoksiin jäsenkuntien tarpeen mukaisten koulutusten aloittamiseen kunnissa LähiAmis-periaatteella erityisesti hoitoalan, matkailualan, luontomatkailun, elintarvike- ja metallialan, (puu-)rakentamisen, koulunkäynnin

		<p>ohjaajan, siistijän ja prosessinhoitajan koulutuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - edistetään yrittäjyyskoulutusta maakunnassa (yrittäjyyskasvatus) - vahvistetaan energiamurroksen ja puhtaan siirtymän sekä älykkään digitalisaation ja kestävä matkailun koulutustarjontaa - vaikutetaan jatko-, täydennys- ja muutokoulutuksen tarpeen mukaiseen järjestämiseen (esim. insinööri -> kaivosinsinööri) - vaikutetaan kaksoistutkintojen aloittamiseen - vaikutetaan aikuiskoulutuksen tukijärjestelmän kehittämiseksi mahdollistaan yksilötasoiset uran vaihdot ja osaamisen kehittäminen - tuetaan KPEDUn luonnonvara-alan koulutuksen kehittämistä kansalliseksi kärjeksi - edistetään digitaalisen osaamisen kehittämistä koulutuksissa - edistetään KPEDUn ja Optiman yhteistyötä vastaamaan Kruununportin teollisuusalueen tuleviin osaamistarpeisiin - edistetään KPEDUn ja JEDUn yhteistyötä, tavoitteena koulutustarjonnan kohtaanon parantamiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi - edistetään pienten lukioiden toimintamahdollisuuksia ja yhteistyötä, esim. opettajien vaihto
<p>Osaavan työvoiman saatavuus</p>	<p>Tarjolla olevaa työvoimaa on riittävästi ja se vastaa alueen osaamistarpeita.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan ulkomaisten opiskelijoiden kotoutumiseen sekä alueen työvoimareserviini sijoittautumiseen tähtäävää kehittämistyötä maakunnassa - tuetaan järjestelyjä kansainvälisten opiskelijoiden valmistumisen jälkeisen asettautumisen edistämiseksi Keski-Pohjanmaan yritysten, teollisuuden, sosiaali- ja terveyspalvelujen ja julkisen hallinnon palvelukseen (vrt. Pohjoinen ohjelma) - vaikutetaan työperäisen maahanmuuton lainsäädännön kehittämiseen kuntien ja elinkeinoelämän tarpeita vastaavalla tavalla - vaikutetaan ulkomaalaistaustaisten henkilöiden asettautumiseksi kuntien asukkaiksi edistämällä heidän koulutautumismahdollisuuksiaan maakunnassa

3. SAAVUTETTA- VUUS	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	<p>Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita.</p> <p>Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan vahvasti Liikenne 12-suunnitelman sisältöön maakunnallisten saavutettavuuden kärkitavoitteiden edistämiseksi - toimeenpannaan 12/2025 hyväksyttävän Keski-Pohjanmaan alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kehittämisperiaatteita, yhteistyössä kuntien ja eri liikennevaikuttajien kanssa - toimeenpannaan alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman maakunnalliset osat ja vaikutetaan valtakunnallisiin toimiin (Väylä, TrafiCom, LVM) päätöksentekijöihin K-P ALJS:n tavoitteiden saavuttamiseksi - tehdään esityksiä LVM:lle ja Väylävirastolle maakunnan liikennejärjestelmän osien suunnittelun edistämiseksi ja rahoituksen saamiseksi eri liikennehankkeille (erityisesti valtion talousarvio ja kansanedustajien talousarvioaloitteet, Väyläviraston valtion väylien investointisuunnitelma, tapaamiset Väylävirastossa) - toteutetaan tulevaisuuden liikennesuunnitelman selvitystyöt tarpeen mukaisesti tuetaan sähkölentoliikennepilotin käynnistämistä reitillä Kokkola-Pietarsaari-Skellefteå
Maantiiliikenne	Runko- ja alueellisen tieverkon taso ja kunnossapito kehitty	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään investointirahoituksen saamista VT 8 kehittämiseen - vaikutetaan tiestön kunnostussuunnitelmien valmistelun edistämiseksi ja toteuttamiseksi, KT 63 Kaustinen-Toholampi ja VT28 Kokkola-Kannus maakunnallisina kärkihankkeina - tehdään esityksiä eri rahoituslähteiden saamiseksi alueellisen tiestön kunnan parantamiseksi - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi KÄPY-liikenteen (kävely ja pyöräily) seutukunnallisiin ja kunnallisiin hankkeisiin: Veteli – Kaustinen, Kokkola-Kruunupy (teollisuusalue Kokkolan ja Kruunupyyn rajalla), Perhon Oksakoski-Möttönen, Kannus-Kokkola - tuetaan yhdystien rakentamista vt 8 ja mt 749 välille, parantamaan erikoiskuljetuksia Kokkolan satamasta
Lentoliikenne	Toimivat lentoliikenneyhteydet luovat edellytykset elinkeinoelämän ventialojen kansainväliselle toiminnalle ja kehittämiselle sekä mahdollistavat uusien toimialojen kuten matkailun kasvun.	<ul style="list-style-type: none"> - jatketaan Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen eturyhmän toimintaa - tuetaan lentoliikenteen kehittämistä vaikuttamalla strategiaan kumppaneihin ja keskeisiin päätöksentekijöihin

		<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan järjestelyjä, jotka edistävät lentoliikennejärjestelmän kehittymistä vähähiihisempään suuntaan maakunnassa erityisesti sähköliikenteen ja vetylentoliikennehub:in kehittämisen osalta - jatketaan muiden maaseutukenttien maakuntien ja kuntien edustajien kanssa yhteistä vaikuttamista, tavoitteena alueita palvelevan lentoliikenteen turvaaminen sekä Kokkola-Pietarsaaren lentoaseman säilyminen osana Finavian kansallista infraverkostoa
Raideliikenne	Raideliikenteen kehittäminen rataverkon kuntoa ja kapasiteettia nostamalla mahdollistaa kustannustehokkaat kuljetukset henkilö- ja tavari liikenteessä.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan Ylivieska–Iisalmi-radankäynnin jatkamiseksi tavaraliikenteen välityskyvyn parantamiseksi - tuetaan Kokkolan ratapihan kehittämishankkeen edistymistä maakunnallisena kärkihankkeena - tuetaan Kruunuportin raiteistoyhteyden rakentamista tulevan teollisuusalueen saavutettavuuden parantamiseksi - vaikutetaan VT 8:lla Kruunuportin alueella sijaitsevan maantiesillan kunnostuksen käynnistymiseksi - edistetään pääradan palvelutason ja nopeuden kehittymistä Seinäjoki- Kokkola-Oulu välillä - ylläpidetään lähijunaliikenteen käynnistämisen mahdollisuuksia Ylivieska–Kokkola–Seinäjoki-välillä - tehdään esityksiä VR:lle Kannuksen rautatieaseman liikennöinnin lisäämiseksi, tavoitteena kaukojunien pysähtymisten lisääminen asemalla sekä kokonaisuudessaan VR:n lippujen hintojen järjeistämiseksi
Meriliikenne	Kokkolassa on toimintavarma, voimakkaasti kasvava ja kehittyvä yleissatama, johon on sujuvat raide- ja maantieliikenteen yhteydet.	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään sataman kehittämiseen liittyviä liikennehankkeita sekä vaikutetaan edunvalvonnalla rahoituksen saamiseksi sataman investointihankkeisiin, muun muassa erikoiskuljetusreitien kehittämisessä, kantasataman väylän syventämisessä, kemikaalilaiturin saneerauksessa ja RORO-liikennerrampin rakentamiseksi - vaikutetaan Kokkolan sataman Ro-Ro-ramppihankkeen edistämiseksi ReArm-rahoituksella - vaikutetaan keskeisimpiin poliittisiin tahoihin kansallisesti ja EU:ssa Kokkolan sataman aseman saamiseksi TEN-T verkon ydinverkon satamaksi - vaikutetaan Kokkolan sataman kehittämiseksi kansalliseksi HNS-satamaksi ja

		kokonaisturvallisuuden kannalta keskeiseksi toimijaksi Suomessa
Tietoliikenneyhteydet ja -palvelut, viestipalvelut	Mahdollistetaan jokaiselle maakunnan asukkaalle kattavat palvelujen saanti joko kiinteän tai mobiililaajakaistaverkon kautta.	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään Keski-Pohjanmaan tarpeeseen perustuvan alustatalouden kehittymistä alueellamme - edistetään aukottoman laajakaistaverkon muodostumista maakuntaan - selvitetään yhteistyö- ja vaihtoehtoisia rahoitusmahdollisuuksia laajakaistaverkon laajentamisesta ja verkon ylläpidosta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi - tuetaan paikkariippumattomien tietoliikennepalvelujen muodostumista - vaikutetaan valtion laajakaistarakentamisen rahoituksen turvaamiseksi kuntien laajakaistayhteyksien turvaamiseksi (omaraahoitusosuuden muuttamiseksi kaikille 8 %:n tasolle) - edistetään viestipalvelujen (puhelin ja televisio) saatavuutta kaikille
4. ELINKEINOT	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja maaseutuelinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.	<ul style="list-style-type: none"> - suunnataan EU:n rakennerahastovarojen, maaseuturahastojen sekä kansallisten varojen käyttöä erityisesti pk-sektoria, älykäästä erikoistumista ja maaseutuelinkeinojen edistymistä tukeviin hankkeisiin - edistetään toimialojen positiivista imagoarvoa ja ulkopuolisen rahoituksen saantia maakunnan näkyvyyden ja viestinnän lisäämiseksi - aloitetaan mikro- ja pk-yritysten kasvu- ja kansainvälistymisohjelma - tuetaan investointitiimin työtä edistettäessä alueen investointien jalkauttamista - perustetaan maakunnallinen turvallisuuden yhteistyöryhmä
Suurteollisuus/ KIP	Kokkolan suurteollisuus ja alusta kehittyä ja akkukemikaalien valmistus alueella käynnistyy.	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan maakunnallisten kärkialojen, kuten kemia ja akkuminaalit kehitystyötä osallistamalla tarvittavien tutkimusympäristöjen kehittämiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen - tuetaan vedyntuotannon toimintaedellytysten kehittymistä maakunnassa - tuetaan alumiinin tuotannon aloittamista tukevia toimia maakunnan liiton tehtävien mukaisesti - hyödynnetään aktiivisesti OECD:n kestävä kaivostoiminnan tutkimuksen

		<p>tuottamaa näkyvyyttä ja uusia mahdollisuuksia Keski-Pohjanmaan kaivosteollisuudelle</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuetaan investointirahoituksen saamista akkukemikaali- ja akkuteollisuuden sijoittumiseksi maakunnan alueelle - edistetään maakunnallisella edunvalvonnalla tavoitteita uusien teknologiayritysten ja teollisuuden laajennusten sijoittamiseksi Keski-Pohjanmaalle Kruunupyyn kunnan mahdollisuudet huomioon ottaen - edistetään tietoisuutta KIP:n alueen mahdollisuuksista toimia eri elinkeinotoimintojen alustana - tuetaan Kruunuportin teollisuusalueen kehittymistä (erityisesti liittymäjärjestelyt)
Maatalous, metsätalous turkistalous	Maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden taloudelliset ja yhteiskunnalliset toimintaedellytykset ovat turvattu ja elinkeinoilla on yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys.	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan osaavan työvoiman saamista alkutuotannon tarpeisiin - tuetaan maa- ja metsätalouden sopeutumista ilmastonmuutokseen asettamiin vaatimuksiin - tuetaan turkistalouden selviytymistä taloudellisista haasteista sekä uusien turkistuottajien toiminnan käynnistymistä - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi tutkimusympäristöjen rakentamiseen sekä maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden toiminnan kehittämiseen - vaikutetaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon maataloutta ja alkutuotantoa koskevan myönteisen päätöksentekokulttuurin edistämiseksi - vaikutetaan maa- ja metsätaloudelle sekä turkistaloudelle myönteisen suhtautumisen kehittämiseksi yhteiskunnassamme
Uusiutuvaan energiaan siirtyminen	Keski-Pohjanmaalle syntyy mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius 2035 mennessä.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan ja edesautetaan energiamurroksen edistämiseksi maakunnassa 6. vaihemaakuntakaavoituksella - edesautetaan rahoituksen saamista hiilineutraalien ratkaisujen synnyttämiseksi maakunnassa - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi biokaasun tuottamiseksi maakunnassa taloudellisesti kestäväillä ratkaisuilla - edistetään biokaasuekosysteemin kehittymistä Keski-Pohjanmaalla - edistetään biokaasun jakelu- ja tankkausinfra kehittämistä raskaan liikenteen tarpeisiin valtatie 13 ja kantatien 63 varrella sekä Kokkolan suurteollisuusalueella

		<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan biotermiinalien ja LBG-jakelupisteiden syntyä yhteistyössä investoijien ja logistiikkatoimijoiden kanssa - edistetään vetytalouden kehittymistä maakunnassa - edistetään pk-yritysten mukaanpääsyä suurhankkeisiin (yritysruppäät) - päivitetään ja toteutetaan Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2035 - tuetaan kuntien työtä ilmastolain ja kuntien ilmastosuunnitelmien tavoitteiden saavuttamiseksi - edistetään Keski-Pohjanmaan energiamurroksen toteutumista vuonna 2023 laaditun kehittämissuunnitelman perusteella - selvitetään biokaasuputken mahdollisuus Nivala-Kannus-Kokkola sekä Perho – Kausinen – Kokkola välille - selvitetään biokaasun logistiikkaratkaisut (biotermiinalit, LBG-kuljetukset) ja mahdollinen putkiverkko pitkällä aikavälillä - edistetään tuulivoima-asentajien paikallista saatavuutta vaikuttamalla koulutusmahdollisuuksia kehittymiseksi maakunnassa
<p>Matkailu</p>	<p>Matkailuala kehittyy ja vahvistuu maakunnalliseksi elinkeinoksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään vastuullisen ja kestävän matkailun kehittymistä maakunnassa sekä matkailupalvelujen muodostumista ja saavutettavuutta alueella - edistetään maakunnan tunnettuihin vahvuuksiin tukeutuen matkailuelinkeinon kehittymistä vahvaksi toimijaksi Keski-Pohjanmaalla ja Kruunupyssä, Kinnulassa ja Reisjärvellä - edistetään kestävän matkailun kehittymistä, saavutettavuutta ja digitaalisen osaamisen lisäämistä sekä luontomatkailua maakunnassa - edistetään luontomatkailun kehittämistä Perhon, Lestijärven, Reisjärven ja Kinnulan alueilla (Metsäpeuranmaa ja Salamajärven kansallispuisto) - tuetaan matkailutoimijoiden yhteistyötä maakunnallisilla ja kansallisilla foorumeilla - toteutetaan matkailustrategian toimenpidesuunnitelmaa - edistetään matkailun tarvitsemien tukipalveluiden syntymistä ja koordinaatiota maakunnassamme - edistetään Perhonjoen ennallistamista ja edellytyksiä luontomatkailun kehittämiseksi sekä käynnistetään keskustelut Lestijoen ennallistamisen tarpeista

Kulttuuri	Kulttuuri kehittyy ja vahvistuu maakunnalliseksi elinkeinoksi.	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista osana maakuntaohjelman toteuttamista - edistetään kulttuuritoiminnasta annetun lain tavoitteiden toteuttamista jäsenkunnissa - jatketaan aineettoman kulttuuriperinnön edistämistä tukevaa toimintaa maakunnassa - tuetaan maakunnan kulttuuri- ja taidetarjonnan tuotantoklusterin syntyä
5. LAINSÄÄDÄNTÖ	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Lainsäädäntö on maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja palvelee kuntien, asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan metsien kestävää hoitoa ja käyttöä koskeviin lainsäädäntöuudistuksiin maakuntaa ja kuntia palvelevalla tavalla - vaikutetaan eri lainsäädäntöhankkeissa antamalla maakunnan ja kuntien etua parhaiten palvelevia lausuntoja lausuntojen pyytäjille - toimitaan aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla eri verkostoissa maakunnan ja jäsenkuntien edun varmistamiseksi lainsäädäntötyössä - vaikutetaan opetushallituksen pien- ja erityislukioiden rahoitusta koskevaan uudistukseen Keski-Pohjanmaan kuntia tukevilla tavalla - tuetaan MAL-sopimuksen laajentamista koskemaan maa- ja seutukunnallisten kaupunkien toimintaa esim. Kokkolan kaupungissa
Luvitusprosessien nopeuttaminen	Maankäytön, tuulivoimarakentamisen ja kaivoslain mukaiset luvitusprosessit nopeutuvat.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan maankäyttöön, tuulivoimarakentamiseen ja kaivostoimintaan liittyvien luvitusprosessien nopeutumiseksi, joustavimmiksi ja prosessitaloudellisimmiksi
Valtionosuusjärjestelmien uudistaminen	Valtionosuusjärjestelmä mahdollistaa tasa- puolisen julkisten palvelujen saatavuuden eri kunnissa.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan valtionosuusjärjestelmän uudistuksen sisältöön kuntiin aiheutuvien vaikutusten esille tuomiseksi ja Keski-Pohjanmaan kuntia hyödyttävään suuntaan - vaikutetaan tuulivoiman kiinteistöveron kohdentumiseksi täysimääräisesti tuulivoimaa rakentaviin kuntiin - vaikutetaan valtionosuuksien muodostamiseen Keski-Pohjanmaan kuntia palvelevalla tavalla sekä kuntien lähtökohdat ja erityistarpeet tunnistaa

KUNTIEN ESILLE NOSTAMAT KUNTAKOHTAISET ELINVOIMATAVOITTEET

<p>Halsua</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Seututeiden kehittäminen tärkeää. Ylikyläntie Halsua-Perho pahin. Kanniston tuulivoimapuiston kuljetukset tulevat kulkemaan tietä pitkin. Ylikyläntien kehittäminen vuoden 2027 talousarvioaloitteeksi. - Tuulivoimatuotanto yhdessä hyvien siirtoyhteyksien kanssa mahdollistavat sähkövaraston sekä datakeskuksen rakentamisen kuntaan. - Työvoiman saatavuuden parantamiseksi olisi saatava asennemuutos Kanadan mallin mukaiseksi ”työvoima on tänne tervetullutta”. - Tervia Logistiikan toiminta ei pelaa suunnitellulla tavalla. Taksiryttäjät eivät ole saaneet kaikkia maksujaan. - Halsuan kunnan vesihuollon toimivuus on riskialtis vanhojen putkien johdosta.
<p>Kannus</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kiertotalouspuisto Ecoindustrial Park rakenteilla. Tämä uusi teollisuusalue hyödyntää rakenteilla olevaa biokaasulaitosta sekä kunnan läpi mahdollisesti rakennettavaa vetyputkea. - Työn murros (biotalous, vety, tuulivoima) haastaa osaavan työvoiman saatavuuden. Laadukas ammattillinen koulutus on turvattava kunnassa. Keskitettyä työelämätaitojen kehittämiseen. - Aikuiskoulutuksen tuen poistaminen haittaa uudeen kouluttautumista. - Nuorten ja osatyökykyisten työllistymiseen panostettava, esim. etsivä nuorisotyö. - Terve kahdelle uudelle liikenneympyrälle (VT 8 teollisuus alue, keskusta Kahvibaarin risteys). - Kannus – Himanka tie tarvitsee perusparannuksen.
<p>Kaustinen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hankintalain ja valtiosuusjärjestelmän uudistukset aiheuttavat haasteita. KPL:n toivotaan tekevän vaikuttamistyötä näiden eteen. - Yhteistyön sujuvuus aloittavan Elinvoimakeskusten kanssa on tärkeää.

	<ul style="list-style-type: none"> - Vesihuollon kehittäminen edellyttää valtion rahoitusta. KPL:n toivotaan tekevän aloitteen vesihuollon valtion avustuksen palauttamiseksi. - Kt 63 Ina-Kaustinen on tärkein liikennehanke. Keli-berin liittymän kehittäminen on tärkeä liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta. - Kansanopisto – Veteli pyörätie suunnittelun aloittamiseen toivotaan rahoitusta. - Kunnan kaavakaduissa 1.5 M€ korjausvelka. - Julkisen puolen koulutuskorvausten poisto sekä mahdollinen kotouttamiskorvauksen poisto aiheuttavat lisäkuluja kunnalle. - KPEDUn toivotaan tuovan 2.asteen koulutusta kuntaan. - Perhonojen kunnostamista palvelemaan luonto- ja kalastusmatkailun tarpeita tulee edistää.
Kinnula	<ul style="list-style-type: none"> - Tuulivoiman rakentaminen hankalaa Keski-Suomen maakuntakaavasta johtuen. - Ulkomaalaisten opiskelijoiden lukukausimaksut toteutuessaan tarkoittaisi lukiokoulutuksen loppumista kunnassa. - Lukion profiloituminen on harkinnassa. Luontolukio olisi yksi mahdollisuus. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Asia saatettu Perhon luontokoulutuslinjan tietoisuuteen - Perusmaatalous on hyvällä tolalla. Biokaasun tuotantoon löytyy riittävästi syötettä. - Kunnan tarjoamien palvelujen turvaaminen on haastavaa. Lainsäädännön toivotaan sallivan kuntien palveluiden erilaisuuden.
Kokkola	<ul style="list-style-type: none"> - Tuulivoimamaakuntakaavan eteenpäinmeno on tärkeää. Alkamassa kaksi (2) kaivoskaavaa, joihin tv. kaava vaikuttaa. - Metsäpeuran 5km puskurivyöhyke luontoarvoihin. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa päätettävä haastetaanko vai ei puskurin pituus hallinto-oikeudessa. Mieluummin selvittävä muilla keinoilla kuin haastamisella. - KPL ottaa johtovastuun metsäpeuran ”edunvalvonnasta”, jos kunnat sitä mieltä. - Kokkola toivoo YM:ltä ohjauskirjettä LUKE:lle ja Elinvoimakeskusille asiassa.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kokkola toivoo, että alueen pk-yritykset pääsevät mukaan kokonaisturvallisuutta palvelemaan huolto-varmuusyhteistyöhön. - Vuoden vaihteen jälkeen aloittava KP-turvallisuusklusteri vastaa em. sekä muihin kokonaisturvallisuuden liittyviin tavoitteisiin. - KP:lla hyvät mahdollisuudet hyödyntää puolustukseen ohjattavaa EU:n ReArm rahoitusta, esim. sataman RORO-ramppi. - Kokkolan ja Pietarsaaren työllisyysalueet aloittaneet yhteistyön. - KP-työllisyysalueen tavoitteet otetaan mukaan KP:n TUKA:aan. - Millainen on tulevaisuuden kunta? Miten KP:n keskustelu asiasta avataan? - Yhteistyötä KPL:n ja kuntien kesken toivotaan kehitettävän. - Kokkola toivoo sen liikennehankkeiden näkyvän selvästi alueellisessa LJS:ssä. - KP:n lukioverkon tulevaisuus otettava keskusteluun. - Lentoliikenteen tilanne nyt hyvä. Valmistautuminen tulevien eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan aloitettava nyt. KPL:n toivotaan ottavan johtajuus 5-maakuntakentän yhteistyössä. Puolueille tehtävien esitysten valmistelun aloitus 01/2026 KPL:n kutsusta. - VOS:n työllisyyden rahoitus almitoitettu. - Hankintalaki ja hankintatietovaranto haasteellinen kunnille.
Kruunupyö	<ul style="list-style-type: none"> - Kruunupyö ja Kokkolan rajalle on rakentumassa Kruunuportin teollisuusalue, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Kruunupyö alue on 60 ha. - Kruunuportin rakentuminen edellyttää liikennejärjestelyjä alueella. Tällaisia ovat ohituskaista vt 8:lla, sivuraide alueen kohdalla sekä uusi yhdystie Kvikantin ja Kruunuportin välillä. - Kruunupyö ja Kokkolan välille uusi kävely- ja pyöräilytie (23 km) edistämään Kruunuportin työpaikkaliikennettä. - Lentoliikenteen jatkuminen Kruunupyössä sijaitsevalla Kokkolan-Pietarsaaren lentoasemalla on kriittisen tärkeä koko talousalueen elinvoimaisuudelle. - Sähköisen ilmailun toimintaedellytyksiä tulee edistää.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kantatie 63 tiesuunnitelman laatimiseen välillä Ina-Kaustinen tarvitaan 500 000 – 600 000 euron rahoituksen. Tiesuunnitelma on edellytys investoinnin toteuttamiselle. - Valtionosuusuudistuksessa on tärkeää, että kaksikielisyyskriteeri säilyy nykyisessä muodossaan. - Kiinteistöverouudistuksessa on tärkeä huolehtia, että tuulivoiman sijoittumisedellytykset eivät heikkene.
Lestijärvi	<ul style="list-style-type: none"> - Lestijärvi-Kinnula tie on huonossa kunnossa. Kunnostamiseen haasteena on pohjavesi. - Lestintie kunnan keskustassa tarvitsee valaistuksen. Katuvalojen rahoittamiseksi tehdään talousarvioaloite. - Teerinevan ennallistamismahdollisuuksista on menossa selvitys JTF-rahoituksella. Selvityksen valmistuttua jatkoa mietitään yhdessä ympäristöministeriön ja elinvoimakeskuksen kanssa. - Lestijärven ja Lestijoen hyödyntäminen matkailussa on liian vähäistä. Yhtenä selityksenä tähän on matkailuyrittäjien ikääntyneisyys. Selvitetään rahoitusmahdollisuudet järven ja joen kunnostamiseen palvelemaan matkailun tarpeita. - Metsäpeuranmaa tarjoaa toimintamahdollisuuksia uusille yrittäjille. - Toholammilla sijaitseva Finn Spring hyödyntää toiminnassaan Lestijärvellä sijaitsevaa Multilan lähettä. Kunta ei saa tästä taloudellista hyötyä vaikka se vaikeuttaa alueen maankäyttöä. Tästä on tehty esitys eduskunnalle vuonna 2013. KPL selvittää yhdessä kunnan kanssa tämän hetken tilanteen. - Järven ympärillä on yli 20 rantakaavaa. Näitä olisi tarpeellista yhdistää ja uudistaa. Rahoituksen löytäminen tähän on haasteellista. - Kunnan jätevedet on aikaisemmin johdettu siirtovierä pitkin Kinnulan jätevedenpuhdistamolle. Puhdistamon uudistamisen jälkeen jätevesiä ei ole voitu vastaanottaa vastaanottopisteelle. Vastaanottopisteen uudistamiseen tarvitaan noin 170 000 euroa. KPL selvittää mahdollisuudet saada valtion avustusta.
Perho	<ul style="list-style-type: none"> - Valmisteilla oleva kuntastrategia tavoittelee vahvaa kasvua ja elinkeinoelämän vahvistumista.

	<ul style="list-style-type: none"> - Julkiset palvelut kunnan alueella on turvattava. Soiten palveluverkkoon liittyy kysymys kunnan omistamien kiinteistöjen vuokrauksesta. Työllis palvelujen kehittämiseksi valmisteilla ESR+-hanke ("työllisyys-etsivä"). Toisen asteen koulutuksessa painopiste Kpedun koulutuksen kehittäminen kampuksella sekä lukion vahvistaminen. - EU:n sekä kansalliset rahoituselementit (yritysten investointiavustukset, yritysten kehittämisrahoitus ja maataloustuet) saatava tehokkaasti hyödynnettyä. EU:n ohjelmanmuutokseen (ReArm) on panostettava. Yrittäjyyskasvatus saatava maakunnalliseksi (virtuaalinen yrityskylä). - Perho-Kinnula tien kunnostussuunnitelman tekemisen rahoittamiseksi tehdään talousarvioaloite. - Tehdään selvitys Kokkola-Äänekoski rautatien mahdollisuudesta. - Puhelimet kuuluvat huonosti. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Asia saatettu TrafiCOM:n pääjohtajan ja jory:n tietoisuuteen 28.11.2025/MKJ Kaiponen
Reisjärvi	Keskustelu 16.12.2025
Toholampi	<ul style="list-style-type: none"> - Kantatie 63 tarve kunnostaa Kaustinen-Sievi välillä. - Finnspringin toiminta on laajentunut. Härkänevantie tarvitsee parantamista. Selvitetään rahoitumahdollisuus suunnitteluun joko EAKR saavutettavuus TL 3.1 tai talousarvioaloite. - Lestijoen hyödyntämistä matkailussa tarve kehittää yhdessä muiden jokivarren kuntien kanssa. Kohteita on mutta yrittäjiä puuttuu, yrittäjyyskasvatus voisi olla ratkaisu. Matkailun voisi yhdistää kulttuurin kanssa, esim. Kaustisen kansanmusiikkijuhlien aikana yksi musiikki-ilta Toholammilla. - Kylien elävöittämiseen tulee kiinnittää huomiota. - Alkutuotanto tärkeä kunnassa. Elintarviketuotanto on merkittävä työllistäjä, Lestijokilaaksossa 400 elintarviketyöntekijää. Meijerialan osaajista pulaa, koulutusta vain Hämeen ammatti-instituutissa. - Maakuntakaavan tulee olla mahdollistava. Alueiden käyttöryhmää tulee informoida Natura selvityksen tilanteesta.

Veteli	<ul style="list-style-type: none">- Tarkistetaan ELY:ltä Veteli-Kaustinen kävely- ja pyörätien suunnittelun tilanne.- 2.5 km etäisyysvaatimus jarruttaa tuulivoiman rakentamista. Alkuperäiset alueet ovat mukana.- Kansainvälisten opiskelijoiden lukukausimaksut haastavat lukion tulevaisuuden. 200 pientä lukiota tehnyt kyselyn johon vastasi noin 300 ulkomaalaista lukiolaista 1000:sta. 80% jatkaa opiskelua lukion jälkeen, joista 70% jää töihin Suomeen.- Puhelimet kuuluvat huonosti.- SOITEn vuokrakulujen laskeminen ei käy.- Kemoran moottorirata rapistunut ja leirintäalue on metsittynyt.- TE-uudistus ollut raskas.- Lainsäädäntöä tulee keventää.
--------	--